

Campus Obert

**CUESTIONES DE
ACTUALIDAD
DESDE LA
ÓPTICA DE
EXPERTOS
UNIVERSITARIOS**

COORDINACIÓN

Sebastià Serra i
Busquets

Antoni Vives
Reus

Rafel Puigserver
Pou (CEDOC-UIB)

► TEMA

Els extrems es toquen

Qui els hagués dit als grans pensadors del moviment obrer del segle XIX que bona part del seu argumentari llibertari seria coincident amb aquells que defensen, des de la llibertat i l'individualisme, la innecessària existència d'un estat, o si més no, d'un estat fort.

Anarcocapitalisme

❖ Josep M. Buades *

La història de l'anarquisme ha estat farcida de moviments socials diversos: de l'anarcosindicalisme industrial a l'anarcomunisme dels camperols sense terra, passant pel terrorisme dels nihilistes russos, la revolució mexicana, les col·lectivitzacions a Catalunya i Aragó durant la Guerra Civil o el Maig del 68 a París, entre d'altres. Pensadors com

Bakunin, Proudhon, Kropotkin, Goldman o Maltatesta dotaren de contingut ideològic el vessant llibertari del moviment obrer.

El que no s'haurien imaginat mai aquests pensadors àcrates és que l'anarquisme seria utilitzat justament per defensar la propietat privada i el sistema capitalista. Doncs és això el que ha succeït als Estats Units durant la presidència de Donald Trump. Aquests 'anarquistes' consideren fraudulent qualsevol govern i creuen a ulls clucs en l'absoluta autonomia de l'individu. El

vell lema de 'Sense Déu ni amo' es transforma en negació de pagar impostos, demanar documents d'identitat per als fills o dur-los al pediatre o a l'escola. Totes aquestes activitats, segons el seu punt de vista, equivalen a fer-li el joc a l'Estat.

Molt actius a les xarxes socials (especialment a les més toves en matèria de censura), els anarcocapitalistes es reuneixen cada any a un hotel de luxe a Acapulco, on posen

en comú les seves idees. Algunes conferències presenten tesis delirants dignes de QAnon.

D'altres es dediquen a cantar les bondats de les criptomonedes com a alternativa a la influència dels bancs centrals (no debades aquestes trobades són patrocinades per empreses gestores de criptoactius).

Encara que els seus plantejaments són tan extremistes que fasant el Tea party, l'anarcocapitalisme aixeca una qüestió interessant: arribarà el dia en què la tecnologia permetrà que totes les activitats humanes estructurin un model en xarxa que torni obsolet el govern dels estats-nacions?

* Doctor en Història

► TEMA

Simone Veil

El passat 9 de desembre s'estrenà a les sales de cinema la pel·lícula 'Simone, le voyage du siècle', un biopic —de 140 minuts de durada, amb guió i direcció a càrrec d'Olivier Dahan i protagonitzat per Elsa Zylberstein— que pretén mostrar la trajectòria vital de la política francesa.

La vida de Simone Veil a la pantalla gran

❖ Marina Castillo Fuentesal *

Simone Annie Jacob va néixer el 13 de juliol de 1927 a Niça, convertint-se en la quarta filla del matrimoni conformat per Yvonne Steinmetz i l'arquitecte jueu André Jacob. Un any abans de finalitzar la Segona Guerra Mundial, la família Jacob al complet va ser detinguda per la Gestapo i els seus membres

foren enviats a diferents camps de concentració. Simone va ser deportada als camps de concentració de Drancy, Auschwitz i Bergen-Belsen fins a l'alliberació d'aquest darrer el 15 d'abril de 1945.

Després de sobreviure a l'Holocaust jueu, tornà a França i es llicencià en Dret a l'Institut d'Estudis Polítics de París, arribant a exercir com advocada durant una sèrie d'anys. El 1954 passà a ser magistrada i acceptà un càrrec dins l'Administració Penitenciària francesa,

contribuint a millorar les condicions de vida a les presons de dones. El 1974 deixà el Ministeri de Justícia per convertir-se en ministra de Salut, Seguretat Social i Família durant cinc anys, període en què impulsà l'aprovació de l'accés als anticonceptius (1974) i la despenalització de l'avortament (1975) a l'Estat francès. El 1979 va ser elegi-

da com a presidenta del Parlament Europeu, essent la primera dona a ocupar aquest càrrec. El 1982 la substituï Piet Dankert, encara que Veil es mantingué dins el Parlament Europeu formant part de la Comissió de Medi Ambient, Salut Pública i Seguretat Alimentària; de la d'Assumptes Polítics; de la d'Assumptes Exteriors i de la Subcomissió de Drets Humans.

Abandonà la institució de la Unió Europea i tornà a la política francesa com a ministra d'Assumptes Socials, Salut i Urbanisme i com a membre del Consell Constitucional. El 2005 rebé el Premi Príncep d'Astúries de Cooperació Internacional i el 2008 fou nomenada membre de l'Acadèmia Francesa, essent la sisena dona que obtingué aquest reconeixement. Morí a París el 30 de juny de 2017, amb 89 anys.

* Doctoranda en Història, Història de l'Art i Geografia i contractada predoctoral Clara Hammerl (UIB)

► TEMA

El símbol de tenir unes claus

La simbologia que acompanya la clau és ben coneguda, però de vegades hem de cercar-ne una explicació pràctica que fins i tot pot donar lloc a composicions no tan inofensives com puguin semblar a primera vista.

Claus gens trivials

❖ Gabriel Ensenyat Pujol *

L'atrotinada polèmica de setmanes enre sobre les claus que els agermanats feren manufacturar per implorar el perdó reial pot ser una bona ocasió per dilucidar el sentit que tenia l'ofrena o conservació d'una clau en temps pretèrits. El cas suara esmentat constitueix una mostra preclara de la simbologia que a vegades hom atorgava a la clau a l'hora de permetre l'accés

al·legòric a un lloc.

Un dels exemples més paradigmàtics n'és el de Sant Pere com a custodi de les claus que permeten l'entrada al regne del cel. Però en altres ocasions l'atribuït simbolisme és inexistent o, a tot estirar, secundari. A Mallorca s'han trobat claus en les excavacions de jaciments islàmics habitats en la immediata postconquesta catalana per fugitius de la campanya de Jaume I que es refugiaren en les zones muntanyenques de l'illa, com a la cova dels Amagatalls o a Almalutx. Encara que hom n'ha sospitat

un sentit simbòlic (l'esperança en un imprecís retorn a la llar abandonada) tot fa pensar que, en realitat, aquells *mayurquins* confiaven en una tornada a casa més immediata. Els autòctons segurament pensaven que l'atac *jaumista* no tenia una pretensió conqueridora i, per això, atribuïen a l'expedició un caràcter transitori. El record de la ràtzia pisanocatalana d'un segle anterior (1114-1115), quan un exèrcit combinat de catalans i pisans saquejà

Mallorca i Eivissa, però, una vegada obtingut el botí, retornà al lloc d'origen, devia fer pensar en una empresa de característiques semblants. D'aquí la confiança que, una vegada passat l'embat, retornarien a casa i, amb la mateixa clau que havien tancat la porta en partir, l'obririen en tornar.

Més simbòliques eren les claus que s'emportaren els jueus expulsats de la Península el 1492. I que (sembla) donaren lloc a aquella cançoneta infantil del «*donde están las llaves...*, en el fondo del mar...». Resulta que, d'innocent, no en tenia res i remetia a naufragis habituals de les naus que conduïen els jueus, portadors de les claus.

* Professor del Departament de Filologia Catalana i Lingüística General de la UIB.